

## BEHÇET HASTALIĞINDA SAKROİLİTİS'İN GÖRÜLME SIKLIĞI

Dr. Bilge AYKURT (x)  
Dr. Cahide KILIÇ (xx)

### ÖZET:

*Behçet Hastalığında Sakroiliitis görülme sıklığının kontrollü araştırmasını yapmak amacıyla, 42 Behçet Hastalığı olan olgu ile, 38 sağlıklı kontrol grubu incelendi. Saptanan bulgular istatistik testlerle değerlendirildi. Behçet hastalığı olan olgu grubunda sakroiliitisin bulunuşu, kontrol olgularına göre anlamlı olarak bulundu.*

### GİRİŞ VE AMAÇ:

Behçet Hastalığı, ilk kez bir Türk hekimi olan Prof.Dr. Hulusi Behçet tarafından, tekralayan aftöz stomatitis, genital ülserasyon ve üveitisten oluşan üçlü semptom kompleksi olarak tanımlanmış ve dünya literatürlerine ilk kez bir Türk Hekiminin ismiyle anılan bir hastalık olarak geçmiştir. Günümüzde ise bu üç semptomla ilave olarak, birden fazla organı tutan sistemik bir hastalık olduğu bilinmektedir (13,11).

Kronik seyirli, sistemik bir hastalık olup, aktivasyon ve remisyonlarla seyreden Behçet Hastalığında görülen patolojilerden biri de artritistir. Genellikle periferik artritisi şeklinde görülmekle beraber bu hastalarda sakroiliitis'in de görülmesi nedeniyle Behçet Hastalığı seronegatif spondilartritler içinde sayılmaktadır. Tartışmalı olan bu konuda bazı araştırmacılar, sakroiliitis'in nadir, bazıları sık görüldüğünü belirtirler (6,10,13,22). Son yıllarda Behçet Hastalığında orta derecede sakroiliitis saptandığını bildiren çalışmalar mevcuttur (6).

Bu konuyu araştırmak amacıyla 42 Behçet Hastalığı tanısı konulan olgu grubu ile 38 sağlıklı kontrol grubunda sakroiliak eklemler radyolojik olarak incelendi.

---

(x) Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı Öğretim Üyesi ve Başkanı.

(xx) Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi.

## MATERYAL VE METOD

Materyalimizi, Kasım 1982. Mayıs 1984 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon polikliniğine çeşitli yakınmalarla başvurup Behçet Hastalığı tanısı konulan 30 erkek, 12 kadın, toplam 42 olgu ile sağlıklı, 28 erkek, 12 kadın, toplam 38 kontrol olgusu oluşturdu.

Tüm olgularda Behçet Hastalığı tanısı için, üç major bulgunun veya iki major ve iki minor bulgusunun olması şartı arandı. Olgular sistemik ve ayrıntılı olarak romatolojik muayeneden geçirilerek, bütün olguların sakroiliak eklemlerinin özel pozisyonunda grafileri alındı.

Sakroiliak eklem bulguları: Normal: 0, Eklem aralığında genişleme ve osteoporoz: 1, Erosyon: 2, Skleroz, 3, Tam ankiloz: 4 olarak derecelendirilerek değerlendirildi.

Her iki gruptaki sakroiliak eklemler birbirleriyle kıyaslandı.

## BULGULAR:

Behçet Hastalığı olan 42 olgudan 30 olgu (% 71,4) erkek, 12 olgu (% 28,6) kadın olup, erkek yaş ortalaması 33,0, kadın yaş ortalaması 31,4 idi. 38 olgunun bulunduğu kontrol grubunda ise 26 olgu (% 68,4) erkek, 12 olgu (% 31,6) kadın olup, erkek yaş ortalaması 31,6, kadın yaş ortalaması 23,1 idi.

Behçet Hastalığı olan olguların yaş grupları ve cinsiyete göre dağılımları tablo 1 de verilmiştir.

Tablo- 1: Behçet Hastalığı Olan Olguların Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı.

| Yaş<br>Grupları | Cinsiyet       |      |                |       |                | Toplam<br>% |
|-----------------|----------------|------|----------------|-------|----------------|-------------|
|                 | Erkek          |      |                | Kadın |                |             |
|                 | Olgu<br>Sayısı | %    | Olgu<br>Sayısı | %     | Olgu<br>Sayısı |             |
| 11—20           | 1              | 2.4  | 2              | 4.8   | 3              | 7.1         |
| 21—30           | 12             | 28.5 | 4              | 9.5   | 16             | 38.1        |
| 31—40           | 11             | 26.2 | 4              | 9.5   | 15             | 45.7        |
| 41—50           | 6              | 14.3 | 1              | 2.4   | 7              | 16.7        |
| 50—             | —              | —    | 1              | 2.4   | 1              | 2.4         |
| Toplam          | 30             | 71.4 | 12             | 28.6  | 42             | 100.0       |

Erkek Yaş Ortalaması  $\bar{X}$  : 33.0  $\pm$  7.11 SD : 7.11

Kadın Yaş Ortalaması  $\bar{X}$  : 31.4  $\pm$  10.0 SD : 10.0

Kontrol grubu olgularının yaş grupları ve cinsiyete göre dağılımı tablo: 2'de verilmiştir.

Tablo: 2- Kontrol grubu olgularının yaş gruplarına ve cinsiyete göre dağılımı

| CİNSİYET                                        |        |      |        |          |        |       |
|-------------------------------------------------|--------|------|--------|----------|--------|-------|
| Yaş Grupları                                    | Erkek  |      | Kadın  |          | Toplam |       |
|                                                 | Olgu   | %    | Olgu   | %        | Olgu   | %     |
|                                                 | Sayısı |      | Sayısı |          | Sahısı |       |
| 11—20                                           | —      | —    | —      | —        | —      | —     |
| 21—30                                           | 12     | 31.6 | 12     | 31.6     | 24     | 63.2  |
| 31—40                                           | 11     | 28.9 | —      | —        | 11     | 28.9  |
| 41—50                                           | 3      | 7.9  | —      | —        | 3      | 7.9   |
| Toplam                                          | 26     | 68.4 | 12     | 31.6     | 38     | 100.0 |
| Erkek yaş ortalaması $\bar{X}$ : 31.6 $\pm$ 6.0 |        |      |        | SD : 6.0 |        |       |
| Kadın yaş ortalaması $\bar{X}$ : 23.1 $\pm$ 1.1 |        |      |        | SD: 1.1  |        |       |

Behçet Hastalığı olan 17 erkek, 7 kadın toplam 24 olguda (% 57,1), kontrol olgularında ise 1 erkek, 8 kadın toplam 9 olguda (% 23,6) değişik derecelerde sakroiliitis saptandı.

Behçet Hastalığı olan erkek olguların % 56,6 sında, kadın olguların % 58,3 ünde, kontrol grubundaki erkek olguların % 3,8 inde kadın olguların ise % 66,6 sında sakroiliitis mevcut idi.

Behçet Hastalığı olan olgularda saptanan sakroiliitis'in lokalizasyonlarına göre dağılımı tablo 3 te verilmiştir.

Tablo- 3: Behçet Hastalığı olan olgularda sakroiliitis'in lokalizasyonlarına göre dağılımı.

| SAKROİLİİTİS | Olgu Sayısı | %    |
|--------------|-------------|------|
| Sağ          | 5           | 11.9 |
| Sol          | 4           | 9.5  |
| Bilateral    | 15          | 35.7 |
| TOPLAM       | 24          | 57.1 |

Kontrol grubunda sakroiliitis'in lokalizasyonlarına göre dağılımı tablo 4'te verilmiştir.

Tablo: 4- Kontrol olgularında sakroiliitis'in lokalizasyonlarına göre dağılımı.

| SAKROİLİİTİS | Olgu Sayısı | %    |
|--------------|-------------|------|
| Sağ          | 1           | 2.6  |
| Sol          | 1           | 2.6  |
| Bilateral    | 7           | 18.4 |
| TOPLAM       | 9           | 23.6 |

Her iki grupta saptanan sakroiliitis'in derecelere göre dağılımı tablo 5 te verilmiştir.

Tablo- 5: Behçet hastalığı olan olgularda ve kontrol olgularında saptanan sakroiliitis'in derecelere göre dağılımı.

| OLGULAR                  | Dereceler |   |   |    |   |     |     |
|--------------------------|-----------|---|---|----|---|-----|-----|
|                          | 0         | 1 | 2 | 3  | 4 | 1+2 | 2+3 |
| Behçet hastalığı olanlar | 18        | 5 | 4 | 12 | — | 1   | 2   |
| Kontrol grubu            | 29        | — | 4 | 3  | — | 1   | 1   |

İstatistik olarak Behçet hastalığı olan olgularda sakroiliitis'in bulunuşu, kontrol olgularına göre anlamlı idi. ( $X^2$ : 8,736, SD: 1,  $P < 0,01$ ).

Behçet hastalığı olan olgularda saptanan sakroiliitis'in cinsiyete ve derecelerine göre dağılımı tablo 6 da verilmiştir.

Tablo-6: Behçet hastalığı olan olgularda saptanan sakroiliitis'in cinsiyete ve derecelerine göre dağılımı

| OLGULAR | Dereceler |   |   |    |   |     |     |
|---------|-----------|---|---|----|---|-----|-----|
|         | 0         | 1 | 2 | 3  | 4 | 1+2 | 2+3 |
| ERKEK   | 13        | 2 | 2 | 11 | — | 1   | 1   |
| KADIN   | 5         | 3 | 2 | 1  | — | —   | 1   |

Behçet hastalığı olan olgulardaki sakroiliitis görülüşü istatistik yönden cinsiyete göre incelendiğinde kadın erkek arasında anlamlı fark bulunamadı ( $X^2$ : 0,12, SD: 1,  $P < 0,01$ ).

Kontrol olgularında saptanan sakroiliitis'in cinsiyete göre dağılımı tablo7 de verilmiştir.

Tablo-7: Kontrol olgularında saptanan sakroiliitis'in cinsiyete ve derecelirine göre dağılımı

| OLGULAR | Dereceler |   |   |   |   |     |     |
|---------|-----------|---|---|---|---|-----|-----|
|         | 0         | 1 | 2 | 3 | 4 | 1+2 | 2+3 |
| ERKEK   | 25        | — | 1 | — | — | —   | —   |
| KADIN   | 4         | — | 3 | 3 | — | 1   | 1   |

Kontrol olgularında cinsiyete göre sakroiliitis görülüşü kadın olguların lehine istatistik olarak anlamlı olduğu saptandı. ( $X^2$ : 13,387, SD: 1,  $P < 0,01$ ).

Her iki gruptaki erkek olgularda saptanan sakroiliitis'in derecelere göre dağılımı tablo 8 de verilmiştir.

Tablo-8: Her iki gruptaki erkek olgularda saptanan sakroiliitis'in derecelere göre dağılımı

| OLGULAR                  | Dereceler |   |   |    |   |     |     |
|--------------------------|-----------|---|---|----|---|-----|-----|
|                          | 0         | 1 | 2 | 3  | 4 | 1+2 | 2+3 |
| Behçet hastalığı olanlar | 13        | 2 | 2 | 11 | — | 1   | 1   |
| Kontrol grubu            | 25        | — | 1 | —  | — | —   | —   |

Her iki grup erkek olguları arasında saptanan sakroiliitis'in Behçet Hastalığı olanlarda bulunuşu istatistik olarak anlamlı idi ( $X^2$ : 13,965, SD: 1,  $P < 0,01$ ).

Her iki gruptaki kadın olgularda saptanan sakroiliitis'in derecelere göre dağılımı tablo 9 da verilmiştir.

Tablo-9: Her iki gruptaki kadın olgularda saptanan sakroiliitis'in derecelere göre dağılımı

| OLGULAR                  | Dereceler |   |   |   |   |     |     |
|--------------------------|-----------|---|---|---|---|-----|-----|
|                          | 0         | 1 | 2 | 3 | 4 | 1+2 | 2+3 |
| Behçet hastalığı olanlar | 5         | 3 | 2 | 1 | — | —   | 1   |
| Kontrol grubu            | 4         | — | 3 | 3 | — | 1   | 1   |

Her iki grup kadın olgularında saptanan sakroiliitis'in istatistik olarak anlamlı fark göstermediği saptandı. ( $X^2$ : 0,186, SD: 1,  $P > 0,01$ ).

## TARTIŞMA

Behçet hastalığında sakroiliitis'in görülme sıklığı ile ilgili çeşitli yayınlar mevcuttur. Biz bu konuyu araştırmak amacıyla 42 Behçet hastalığı olan olgu grubuyla 38 sağlıklı kontrol grubunda sakroiliak eklemlerin radyolojik olarak mukayeseli araştırmasını yaptık. Behçet hastalığı olan olguların 31'inin (% 73,8) 21-40 yaşları arasında olduğu saptandı (Tablo-1).

Bulgumuzu destekleyen benzer sonuçlar Chajek ve arkadaşları (7), Ertem (13), Azizlerli ve arkadaşları (1), Biyal ve arkadaşları (4), Dilşen ve arkadaşları (9), Doğanavşargil ve arkadaşları (11) tarafından da bildirilmiştir.

Behçet hastalığı olan olgulardan 24 ünde (% 57,1) sakroiliitis saptandı. (Tablo-3) Bunlardan 9 olguda ünilateral (% 21,4) 15 olguda ise (% 35,7) bilateral idi. Doğanavşargil ve arkadaşları (11) 25 olguluk serilerinde, bir olguda tek taraflı sakroiliitis, Dilşen ve arkadaşları (10), 106 olguluk serilerinde % 66 oranında sakroiliitis saptadıklarını bildirmişlerdir. Ayrıca Ertem (13) 66 olguluk serisinde sakroiliitis görülme oranının % 14,5 olduğunu aynı yayında Bisson'un hiçbir olgusunda sakroiliitis'e rastlanmadığını, Hamza, Hubault ve Rycwaerd'in ise 2 olgularında sakroiliitis saptadıklarını bildirmektedir.

Caporn ve arkadaşları (6) 14 olguluk serilerinde 7 olguda (% 50) sakroiliitis saptadıklarını yayınlamışlardır.

Yukarıda sunulan sonuçlardan anlaşıldığı gibi, bulgumuzla uygunluk gösteren yayınlar olduğu gibi, daha az oranda sakroiliitis saptanan olgu serilerine ait yayınlar da mevcuttur.

Kontrol grubunda, 2 olguda ünilateral (% 5,2), 7 olguda ( 18,4) bilateral olmak üzere, toplam 9 (% 23,6) olguda sakroiliitis saptandı (Tablo: 4). Her iki grup olgularda saptadığımız sakroiliitis derecelendirme yönünden karşılaştırıldığında en fazla 3. derecede sakroiliitis bulunduğu, gruplardan ikisinde de 4. derecede sakroiliitis'e rastlanmadığı görüldü (Tablo-5). Benzer sonuç, Yazıcı ve arkadaşları (21) tarafından da bildirilmiştir.

Behçet hastalığı olan olgularla kontrol grubu olgularında saptanan sakroiliitis istatistik olarak araştırıldığında, iki grup arasında Behçet hastalığının lehine anlamlı fark bulundu ( $X^2$ : 8,736, SD: 1,  $P < 0,01$ ).

Her iki grupta erkek olgularda saptanan sakroiliitis, istatistik olarak incelendiğinde, Behçet hastalığı olan olgularda bulunuşu anlamlı iken ( $X^2$ : 13,965, SD: 1,  $P < 0,01$ ), kadın olgularda anlamsız olarak bulunmuştur ( $X^2$ : 0,186, SD: 1  $p < 0,01$ ). Kontrol grubunda doğum yapmamış genç kadın olguların seçilmesine rağmen (Tablo-2) Behçet hastalığı olan olgulara yakın sayıda sakroiliitis bulunmasının araştırılması gerekli bir konu olduğu kanısındayız.

Behçet hastalığı olan olgularda sakroiliitis bulunuşu cinsiyete göre incelendiğinde kadın, erkek arasında anlamlı fark bulunmamasına rağmen ( $X^2: 0,12$ ,  $SD: 1$ ,  $P > 0,01$ ). Kontrol grubunda cinsiyete göre sakroiliitis görülüşü kadın olguların lehine anlamlı olarak bulunmuştur ( $X^2: 13,387$ ,  $SD: 1$ ,  $P < 0,01$ ).

Yukarıdaki bulgularımızdan anlaşılabileceği gibi, Sakroiliitis hasta grubunda, kontrol grubuna göre istatistik olarak anlamlılık gösterecek derecede daha fazla, idi. Yazıcı ve arkadaşları (21) tarafından yapılan benzer kontrollü çalışmada her iki grup arasında sakroiliitis görülmesi açısından istatistik anlamlılık bulunmadığı bildirilmiştir.

Bu çelişkili durumun benzer çalışmaların yapılması ile aydınlanacağı kanaatindeyiz.

## SUMMARY

### THE FREQUENCY OF SACROILIITIS IN BEHÇET DISEASES

This stud, has been carried out to investigate the frequency of sacroiliitis in Behçet Disease. 42 Patient with Behçet Disease and 38 healthy persons were examined for this reasons. Two groups have been compared statistically. At the end of our study, we have seen that, sacroiliitis were statistical significant in Behçet disease.

## KAYNAKLAR

- 1- AZİZLERLİ, G. ve ark: Behçet Hastalığında Major İmmünglobülinler. İst. Üniv. Tıp Fak. Mec. 41 (1): 59-62, 1978.
- 2- BEHÇET, H.: Ağız ve Tenasül Uzuvarında Husule Gelen Aftöz Tegayyürlerle Aynı Zamanda Gözde Görülen Virütik Olması Muhtemel Teşebbüsler Üzerine Mülâhazalar ve mihraki İntan Hakkında Şüpheler. Deri Hastalıkları ve Frengi Kliniği Arşivi. 4: 1369-1378, 1937.
- 3- BEHÇET, H. ve GÖZCÜ, N.: Üç Mahiyede Nüksü Tavazzular yapan ve Hususi Bir Virüs Tesiri ile Umumi İntan Hasıl Ettiğine Kanaatimiz Artan (Entite Morbide) Hakkında. Deri Hastalıkları ve Frengi Kliniği Arşivi 5: 1863-1873, 1938.
- 4- BİYAL, F. ve Ark.: Behçet Hastalığında Klinik ve Laboratuvar Bulguları. Cerrahpaşa Tıp Fak. Dergisi 7: 207-211, 1976.
- 5- BRAUN FALCO, O. et al.: Sterile Pustule a Typical Cutaneous Manifestation of Behçet's Syndrome. CTSCH. Med. Woscherschr. 108/21, 820-825. 1983. Exe 80. Med. Abst, 479, sec: 13, 38 (2). S. 79.

- 6- CAPORN, N. et al.: Arthritis in Behçet's Syndrome. Br. j. Radiol 56 (662) 87-91, 1983.
- 7- CHAJEK, T. and FAINARU, M.: Behçet's Disease Report of 41 Cases and Review of Literature Medicine (Baltimore) 54: 179-196, 1975.
- 8- CURREY, H.L.F. (Türkçeleştirme ed. AKOĞLU, T. AKOĞLU, E): Behçet Sendromu. Klinik Romatoloji. Çukurova Üniv. Tıp Fak. Yayınları Kemal Matb., A.Ş. No: 4, Adana 1980, S: 289-291.
- 9- DİLŞEN, N. ve Ark.: Behçet Hastalığının Klinik Özellikleri Üzerindeki Tecrübemiz. Uluslararası Behçet Hastalığı Simpozyumu Bildiri Özetleri Kitabı. İst. Sermet Mat.1977, S: 20.
- 10- DİLŞEN, N. ve Ark.: Behçet Hastalığının Romatolojik Yönü. Uluslararası Behçet Hastalığı Simpozyumu Bildiri Özetleri Kitabı. İst. Sermet Matb. 1977, S: 26.
- 11- DOĞANAVŞAGİL, E. ve Ark.:Romatoloji Kliniğinde İzlediğimiz 25 Behçet Hastalığının Klinik Olarak Değerlendirilmesi Ege Üniv. Tıp Fak. Derg. 22: 1083-93. 1983.
- 12- EHRLICH, G.E.: Behçet Syndrome. Arthritis and Allied Conditions A Textbok of Rheumatology. Ed. Mc. Carty. D.J. Ica and Febiger Philadelphia, 1979, S: 671-677.
- 13- ERTEM, O.: Behçet Hastalığının Eklem Bulguları. GATA Bülteni 21: 395-411, 1979.
- 14- GÜRLER, A.: Behçet Hastalığının Tedavisinde Son Görüşler. Deri ve Zührevi Hastalıklarda Yenilikler. VI. Simpozyum. Yargicioğlu, Matb. 1983, S: 204-207.
- 15- HAENSCH, R.: Behçet's Disease (Aphthosis). Cutis (N.Y.) 14/3 (353-359) 1974. Exerp. Med. Abst. 261, Sec: 30 (1): 46.
- 16- HIROHATA, T. et al.: Prevalance of Behçet's Syndrome in Hawaii with Particular Reference to the Comparison of The Japanese in Hawaii in Japan. Hawaii Med. j. 34/7 (244-246), 1975. Exerp med. Abst. (3867), sec: 13 (30): 10, 672.
- 17- HORİ, Y. ve Ark.: Behçet Hastalığında Dokuların Ultrasütrüktürel X-Işın Mikro Analizi. Uluslararası Behçet Hastalığı Simpozyumu Bildiri Özetleri Kitabı, İst. Sermet Matb. 1977, S. 7.
- 18- LEHNER, T.: Relurrent Oral Ülser and Behçet's Syndrome. Medicine Digest. Vol: 10, No: 1, S: 13-22, 1984.
- 19- OHNO, S. ve Ark.: Behçet Hastalığında HLA Antijenleri Üzerinde Çalışmalar. Uluslararası Behçet Hastalığı Simpozyumu Bildiri Özetleri Kitabı. İst. Sermet Matb. 1977, S: 53.

- 20- SHIMIZU, K. ve Ark.: Behçet Hastalığında Serum Bakır Değerlerindeki Değişmelerle Göz Hecmeleri Arasındaki İlişki. Uluslararası Behçet hastalığı Simpozyumu Bildiri Özetleri Kitabı. İst. Sermet Matb. 1977, S. 6.
- 21- YAZICI, H. et al.: A Controlled Survey of Sacroiliitis in Behçet's Disease. Ann Rheum Dis. 40 (6): 558-9, 1981.
- 22- YAZICI, H.: Behçet Hastalığı. Romatizmal Hastalıkları. Ed. Necdet Tuna. Ayyıldız Matb. Anonim Ştd. Ankara 1982, S. 724-726.